

Palmen op de Noordpool, een jeugdboek over klimaatverandering

Marc ter Horst (tekst) en Wendy Panders (illustraties), Palmen op de Noordpool, Het grote verhaal van klimaatverandering, Haarlem, Gottmer Uitgevers Groep, 2018, 184 pp.

‘Het is dus toch fictie,’ zegt mijn zoon met een frons. ‘Dit boek ziet eruit als non-fictie. Maar palmen groeien niet op de Noordpool. Dus moet het wel fictie zijn.’ Goed nagedacht, maar niet alles was altijd al zoals het nu is, zoon.

Het boek *Palmen op de Noordpool* reist ver terug in de tijd en vertelt over de veranderingen van het klimaat sinds het ontstaan van onze planeet. Zo leren we dat het 55 miljoen jaar geleden 25 graden was op de Noordpool. En jawel, toen groeiden daar palmbomen. Eigenlijk is het nu best frisjes op aarde.

Het klimaat verandert voortdurend, is de boodschap in de eerste hoofdstukken. Het verhaal bevat veel wetenschappelijke basis-kennis. Mijn zoon genoot ervan, al ging de chemie aan hem voorbij. Met een vissersboot op de Noordzee varen is één van zijn doelen nu. Niet om vis te vangen, wel om botten van mammoeten naar boven te halen, want die leefden daar 50.000 jaar geleden.

Zo komt het verhaal bij de klimaatverandering die zich nu afspeelt. Schoorstenen, uitlaten, koeien en gekapte of platgebrande bossen zitten daar voor iets tussen. En uiteraard ‘gestampte moerasplanten’ en ‘gestampte zeedieren’, beter bekend als fossiele brandstoffen. Hier is het gedaan met de pret, al blijft de speelse ondertoon behouden. Ook al is het klimaat vaker veranderd, zo snel als nu ging het nog nooit. Voor de aarde is het geen probleem, die overleeft dat wel. Maar wat ons, mensen, te wachten staat is ‘rampspoed en ellende’.

Marc ter Horst beschrijft het nuchter en genuanceerd. Moeilijke onderwerpen gaat hij niet uit de weg, maar legt hij helder uit. Het is zware kost voor een kind, vind ik, al kan het moeilijk anders.

De speelsheid die het boek uitademt, maakt het allemaal wat minder zwaar. De auteur tovert werkelijk alles om tot een spitsvondig verhaal. Verwacht je aan knotsgekke invalshoeken, zoals ‘hoe maak je je eigen ijstijd?’ Wat schuiven met werelddelen en planeten en een paar duizend jaar wachten, zo eenvoudig is het. En door te experimenteren met een koud en een warm blikje frisdrank ontdek je dat een warmere oceaan CO₂ minder goed vasthoudt. In dit boek vind je geen saaie bladzijde, zeker niet met al die leuke illustraties van Wendy Panders erbij.

Wat kunnen wij doen aan de klimaatverandering? Daarover gaan de laatste hoofdstukken. Om het tij te keren kijkt Marc ter Horst in de richting van de technologie. Zijn nog in de running als ‘energiebron van de toekomst’: zon, wind, water, biomassa, aardwarmte en kernenergie. Ook ons gedrag aanpassen helpt, want ‘elke minuut die je korter doucht helpt tegen klimaatverandering,’ al moet je erover waken dat je het kan volhouden. Het boek eindigt met een positieve boodschap: ‘de grote klimaatverandering-verandering is allang begonnen.’

Over ons economisch systeem blijft het stil. De Amerikaanse bedrijven die vanaf het einde van de jaren ‘80 bewust twijfel zaaiden over de opwarming van de aarde? Vergoelikt als ‘een soort kwajongensclubje’. De aardolie en het aardgas die we kunnen ontginnen als het noordpoolgebied ontdooit? Goed nieuws, want ‘daar kun je echt miljarden mee verdienen’. Dergelijke passages, al zijn het er weinig, wringen. Waar is die kritische kanttekening? Het is de enige schoonheidsfout in dit verder uitstekende boek.

Veel respect voor de auteur en de illustrator om dit moeilijke thema zo mooi te brengen. Het boek lijkt me geschikt voor kinderen vanaf tien jaar, al is het ook voor mama's en papa's aangename lectuur. Voor een kind is het met 180 bladzijden best wel veel om te behappen. In één keer

uitlezen is hier niet gelukt, het is eerder een boek om af en toe vast te nemen. Wat wil je, eigenlijk is dit verhaal een bittere pil met een suikerlaag errond.

An Van Damme